

Epistola către Filimon

Nici o epistolă a Noului Testament nu are o aplicație așa de largă ca epistola lui Iuda, pentru că ea nu se adresează creștinilor ajunși la un anumit grad de cunoaștere, ci în general tuturor celor chemați, tuturor celor care aparțin Domnului. Epistola către Filimon este, sub acest aspect, contrariul celei a lui Iuda. În Noul Testament nu există nici o epistolă care să fie *așa de personală*. Prin aceasta nu vreau să spun că ea a fost adresată unei singure persoane - primele trei versete arată contrariul -, ci că epistola înșăși conține îndemnuri întru totul personale și se referă la o singură persoană, Filimon.

Dacă studiem diferitele epistole personale ale Noului Testament, vom găsi confirmat aceasta. Epistolele către Timotei sunt adresate unei persoane, dar în prima epistolă apostolul recomandă scumpului său tovarăș de lucru nu numai o anumită purtare personală, ci prin aceasta arată tuturor creștinilor cum să se comporte „în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu”. A doua epistolă constituie completarea celei dintâi. Ea vede casa lui Dumnezeu ca fiind în neorânduială, și apostolul îi dă lui Timotei îndrumări, pentru ca el și toți credincioșii să știe ce au de făcut sau ce au de păzit, de ceea ce trebuie să se despartă în aceste vremuri rele, și cu ceea ce trebuie să se unească.

În Epistola către Tit găsim ceva asemănător: apostolul se adresează lui Tit personal, dar el vorbește despre ordinea și despre învățătura sănătoasă printre creștini. Deci el are în vedere întreaga Biserică.

Avem apoi cele două mici epistole ale lui Ioan. Ele sunt adresate unor persoane individuale; a doua unei femei, pentru ca ea și copiii ei să știe pe cine să respingă, atunci când în mijlocul Adunării a pătruns confuzia. Scopul este deci general. Decăderea era evidentă; era necesar ca fiecare să știe de ce trebuia să se despartă. Nu mai era vorba doar de a păstra învățătura curată, ci și de a evita oamenii care părăsesc adevărul. La fel este și în a treia epistolă, adresată lui Gaiu, scopul este general. În mijlocul dezordinii care domnea Gaiu trebuia să știe cine trebuia să fie primit, și nu numai (ca în epistola a doua) cine trebuia să fie respins. Deci tema acestor două epistole, ca și a Epistolei a doua către Timotei, este comportarea unui creștin sau a mai multora în mijlocul creștinătății care, privit din punct de vedere al răspunderii ei, este o biserică în ruină.

În Epistola către Filimon nu găsim nimic de felul acesta; influența, pe care Filimon trebuia s-o exercite în jurul lui, nu este amintită sub nici o formă. Aici este vorba absolut de împrejurări personale, care pentru un cititor superficial par să conțină foarte puțină învățatură. Subiectul este un eveniment care nu s-a întâmplat în viața nici unuia dintre noi; și totuși, această chestiune, care se referea numai la Filimon, este folosită prin Duhul lui Dumnezeu pentru a ne prezenta adevăruri, care sunt foarte importante pentru viața și comportarea noastră personală.

Chestiunea este aceasta: Filimon avea un sclav, Onisim, care fugise de la el, probabil a luat una sau alta cu el, așa cum se obișnuiește să se spună, și astfel a făcut un împrumut forțat la stăpânul său. Onisim se refugiasse la Roma, unde a venit în legătură cu întemnițatul apostol Pavel, s-a convertit și apoi a devenit însoțitorul și slujitorul său devotat în captivitatea sa. Acum Pavel l-a trimis înapoi la stăpânul lui. Aceasta este toată povestea. Se merită, s-ar putea pune întrebarea, ca Duhul lui Dumnezeu să ne fi păstrat o epistolă asupra unei chestiuni atât de particulare? Deci, dragi prieteni, dacă nu am avea epistola către Filimon, tocmai cu privire la împrejurările obișnuite ale vieții ne-ar lipsi învățătura. Cum putem noi trăi ca Hristos în evenimentele din familie, din casă, din existența obișnuită de fiecare zi? În afară de această epistolă nu găsim nici o altă epistolă în Noul Testament, care să aibă acest singur scop. De aceea ea are valoare mare.

Dacă citim celelalte epistole; ele toate ne prezintă învățături deosebite legate de Persoana și lucrarea lui Hristos, care constituie baza învățăturii pe care se clădește credința noastră; sau ne arată ce se

întâmplă dacă renunțăm la adevăruri. Avem epistole, ca cea către Romani, care prezintă îndreptățirea păcătosului și eliberarea credinciosului, altele ca cele către Corinteni care vorbesc despre ordinea în Adunarea lui Hristos și despre slujire; avem epistola către Efeseni, care ne arată poziția Adunării în Hristos în locurile cerești și unitatea trupului Său aici jos; avem epistola către Coloseni, care are ca subiect Căpetenia înviată a Adunării și ne îndreaptă inimile și gândurile spre Hristos, ascuns în cer în Dumnezeu; avem epistolele către Tesaloniceni, care ne vorbesc despre a doua venire a Domnului. Fără să redăm aici o enumerare completă, putem totuși spune că epistolele ne prezintă fie Persoana lui Hristos, fie marile principii ale adevărului, care au ca bază lucrarea Lui, precum și îndemnul care rezultă din ea.

În epistola către Filimon nu găsim nimic de felul acesta. Ea vorbește despre evenimentele unei zile, despre o întâmplare ocazională; dar în mijlocul acestor împrejurări se revelează viața lui Dumnezeu, ca o viață de dragoste activă, care pășește în lumină cu atât mai bător la ochi, cu cât evenimentele aparent au numai o importanță de moment.

Noi avem de-a face în viața noastră mult mai mult cu lucrurile mici decât cu lucrurile mari. Suntem chemați de cele mai multe ori să arătăm caracterul lui Hristos în dificultățile vieții zilnice, care sunt potrivite pentru a ne irita, sau pentru a ne mânia pe cei care ne fac să suferim pe nedrept. Atunci avem nevoie să cunoaștem secretul cum putem trăi ca Hristos în astfel de împrejurări, în care inima deseori se răcește și sentimentele sunt ușor rănite și înăbușite.

Ce ni se spune despre Filimon, ni-l arată ca pe un bărbat foarte evlavios, și nu ne putem îndoi, că prin har a exercitat o influență creștină bună în jurul său, așa fel că în casa lui au avut loc strângerile laolaltă ale credincioșilor. El s-a jertfit pentru alții, și inimile sfinților au fost permanent înviorate prin felul în care se dedica tuturor. Dacă unui asemenea bărbat îi dezerta unul din sclavii lui, căruia fără îndoială i-a arătat la fel de multă purtare de grijă ca și celorlalți, și pe lângă aceasta i-a subtilizat ceva, se poate înțelege că el a devenit revoltat. Astfel de sentimente pot fi pe deplin legitime, dar există într-o asemenea situație un mijloc de a arăta adevăratul caracter al lui Hristos?

Să observăm mai întâi că noi, atunci când interesele noastre sunt lezate, ne irităm mult mai ușor decât atunci când același rău este făcut altora. Nu este adevărat că, luni de zile, poate chiar ani, ne putem aminti de o nedreptate, care ni s-a făcut, în loc să alungăm din inimile noastre orice ură ascunsă? Da, că această ură ascunsă se poate arăta chiar cu privire la frații noștri și surorile noastre în Hristos?

De aceea avem nevoie de epistola către Filimon, pentru ca să știm cum putem fi eliberați de gânduri amare, care sunt nedemne de Domnul. Dumnezeu să facă să citim această epistolă cu rugăciune, și să învățăm din ea secretul unei adevărate vieți creștine personale și zilnice! Acest secret este foarte simplu, *dragostea*.

Da, epistola către Filimon este plină de dragoste de la început până la sfârșit. Dragostea ne este arătată aici în manifestările ei diferite.

Să luăm seama mai întâi la Pavel. El era un apostol și ca apostol avea dreptul să poruncească. El posedea o autoritate dată lui de Domnul, cu care putea să zică: „Vreau ca aceasta să fie așa și nu altfel”; și creștinii erau obligați să se supună cuvântului său. În cazul lui Filimon, el putea folosi această autoritate, ca să ceară reprimirea lui Onisim. Dar ce face el? Se folosește el de drepturile lui? Se prezintă el în demnitatea autorității sale apostolice, ca să ceară ascultare? Nu, el este „Pavel, întemnițat al lui Isus Hristos” (versetul 1) sau „bătrânul Pavel” (versetul 9). El vorbește despre

dependența lui și despre slăbiciunea lui. Mai mult chiar: acest „bătrân” era slăbit prematur (pentru că abia atinsese șazeci de ani la data morții) de nenumăratele lui suferințe pentru Evanghelie și prin ceea ce venea în fiecare zi asupra lui: „grija pentru toate adunările” (2 Corinteni 11.23-28). Dacă Pavel, în loc să se prezinte în slăbiciunea lui, i-ar fi impus lui Filimon o obligație, toată învățătura acestei epistole s-ar fi pierdut. În loc de aceasta, el ocupă în *dragoste* ultimul loc.

„Pavel, întemnițat al lui Hristos Isus, și fratele Timotei, către Filimon, cel preaiubit și împreună-lucrător cu noi, și către sora Apfia și către Arhip, împreună-ostaș cu noi, și către adunarea din casa ta” (versetele 1-2). Pavel însuși, așa cum face și în celelalte epistole, unește cu sine pe „fratele Timotei”, care ca trimis al apostolului avea de asemenea o autoritate pentru a acționa, dar care aici se găsește legat ca simplu frate cu apostolul întemnițat. Apoi el se referă la părtășia creștină, pentru a produce în Filimon toate roadele harului. El adună, ca să zicem așa, pe toți sfinții din casa lui Filimon, chiar și pe Apfia (desigur soția lui), și îi leagă unii de alții. Arhip, „împreună-ostaș” cu apostolul, lucra probabil în adunare. Denumirea „împreună-lucrător”, pe care el o folosește pentru Filimon și pentru alții (versetul 24), are caracter general. Fiecare creștin, care avea pe inimă lucrarea Domnului, chiar și aceia care puteau lupta pentru lucrare numai prin rugăciunile lor, era împreună-lucrători cu apostolul. Și noi putem să fim, putem avea aceeași dorință pe inimă ca Pavel, putem ca el să aducem înaintea lui Dumnezeu nevoile sufletelor, și ca el să luăm parte la Evanghelie.

Aceștia sunt deci oamenii, pe care apostolul îi asociază cu Filimon în salutul lui, pentru a se adresa apoi direct celui care este capul familiei.

Când este vorba de prosperitatea personală a sfinților, de felul cum ei trebuie să depună mărturie, de ceea ce trebuie să stăpânească toată viața lor creștină, după cum am văzut, *dragostea* este izvorul și puterea motrice. Apostolul începe cu ea, când se adresează lui Filimon.

„Mulțumesc Dumnezeului meu, amintindu-mi întotdeauna de tine în rugăciunile mele, pentru că am auzit de dragostea ta și de credința pe care o ai față de Domnul Isus și față de toți sfinții” (versetele 4-5). Era plin de mulțumire față de Dumnezeu, deoarece când își amintea de Filimon putea să mulțumească pentru că dragostea din inima lui era la lucru. Și nu este această dragoste *pentru toți sfinții* ceea ce ar trebui să stea astăzi în mod deosebit pe inima noastră? Cât de jalnică este starea în care a ajuns mărturia lui Dumnezeu în zilele noastre! Ar putea apostolul să mulțumească Dumnezeului său, dacă ar auzi despre dragostea care este în fiecare dintre noi?

Un punct important, pe care îl întâlnim mereu în epistole, este faptul că apostolul, în loc de a arăta imediat spre lipsurile creștinilor, se gândește întotdeauna în primul rând la ceea ce este bine la ei. El îi atenționează și îi mustră din partea lui Dumnezeu, dar niciodată nu începe o epistolă cu aceste mustrări. Chiar și atunci când trebuia să semnaleze unele nereguli foarte grave, care s-au arătat în Corint în adunarea lui Dumnezeu, și nu putea zice corintenilor: mulțumesc lui Dumnezeu, pentru că sunteți credincioși (fideli), el zice totuși: „Mulțumesc lui Dumnezeu pentru că nu vă lipsește nici un dar al harului”. În epistola noastră, ca peste tot, el recunoaște ce a lucrat harul și ce este Filimon pentru Domnul. El mulțumește pentru că a găsit la acest ucenic credincios o însușire excelentă, și care îl evidențiază. Această însușire este *dragostea*.

De ce această dragoste față de sfinți era atât de vie la Filimon? Pentru că ea era rezultatul credinței și dragostei, pe care le avea față de Domnul Isus. Această credință, care este partea fiecărui creștin, nu este aici, ca în epistola lui Iuda, învățătura creștină, ci ceea ce harul a pus în inimă, pentru a apuca pe Hristos, acel dar, care face sufletul capabil să înțeleagă subiectul pe care Dumnezeu îl pune înaintea lui. Credința lui Filimon l-a condus la punctul central al dragostei. Nu era, așa cum este la mulți

creștini, o credință care răspunde numai la nevoile unui păcătos și îl primește pe Isus ca Mântuitor. Credința lui a primit însăși Ființa lui Dumnezeu, dragostea în Persoana lui Hristos. El a primit-o în inima sa prin Duhul Sfânt, și de acolo această dragoste s-a extins peste toți care aparțineau Domnului. Acesta este secretul vieții noastre creștine personale. „Am auzit de dragostea ta și de credința pe care o ai față de Domnul Isus și față de toți sfinții.”

Despre dragostea *față de toți sfinții!* Doresc mult, dragi prieteni, să nu ne ocupăm în acest moment cu învățătura, - această epistolă nu conține așa ceva -, să nu ne ocupăm cu mărturia noastră comună, - alte părți ale Cuvântului ne vorbesc deseori despre ea -, ci doresc ca această epistolă să producă în fiecare dintre noi personal dragostea activă, care corespunde gândurilor lui Dumnezeu; și dacă citind-o nu a dat naștere la acest efect lăuntric, ar fi aproape inutil să continuăm studiul acestei epistole.

Dragostea lui Filimon se extindea la *toți sfinții*. Când este vorba de relațiile noastre personale unul cu altul, nu este unul sau altul dintre frații noștri care nu are parte de aceleași simpatii în inimile noastre? Sau în inimile noastre sunt chiar neîncredere, răceală, amărăciune, resentimente și antipatii împotriva mădularelor familiei lui Dumnezeu? Hristos iubește pe fiecare din noi cu aceeași dragoste neschimbătoare și desăvârșită. Ne-am luat dragostea din acest izvor? Să răspundem la întrebare înaintea lui Dumnezeu, și să ne smerim înaintea Lui, dacă lucrurile stau altfel, pentru ca harul Lui să poată vindeca starea noastră.

Dar dragostea lui Filimon nu era îndreptată numai spre cei din casa lui sau spre cei cunoscuți ai lui, ci ea era mult mai vastă; se întindea spre toți sfinții, *fără vreo excepție*. Această dragoste a luat-o din inima lui Hristos; de aceea inima lui, ca și cea a Domnului său, putea să cuprindă lumea întreagă, să se ducă oriunde se găseau sfinți.

Apostolul nu vorbește aici despre dragostea care se îndreaptă spre *păcătoși*, pentru a le vesti Evanghelia. Despre aceea, el spune în altă parte: „Dragostea lui Hristos ne constrânge” (2. Corinteni 5.14), aici este vorba de sfinți. Cu regret această dragoste între creștini în general s-a răcit în așa măsură, că în zilele noastre se dorește să se audă aproape numai despre dragostea care aduce oamenilor vestea bună a mântuirii. Se cunosc probabil aproape numai simpatiile naturale, care unesc împreună membrii grupurilor pe care le-au format oamenii, și când un creștin caută ocazional să depășească aceste limite este foarte repede readus înapoi de prejudecățile părtinitoare, care au mai multă putere asupra inimii decât libertatea Duhului.

Dragostea față de sfinți și dragostea pentru păcătoși ar trebui să meargă împreună. Adunarea lui Dumnezeu, pe care o găsim în toate epistolele lui Pavel, era subiectul principal al purtării de grijă iubitoare a apostolului. Când vestea Evanghelia, chiar și atunci când era expus pericolelor și îndura suferințe de tot felul, inima lui era mult mai mult bucuroasă decât întristată; căci dacă semăna cu lacrimi, recolta cu cântece de bucurie. Dar când era vorba de Biserică, suferea neîncetat în inima lui. Grija pentru toate adunările îl cuprindea în fiecare zi. Dacă auzea că sfinții, în orice loc ar fi fost, umblau după gândurile lui Hristos, se așeza în genunchi și mulțumea; dacă erau în pericol sau auzea că umblau rău, din nou se așeza în genunchi, dar plângând, și lupta pentru ei prin rugăciunile lui. Vrem să-i urmăm exemplul; dar nu trebuie să recunoaștem cu smerenie, că părtășia noastră cu Hristos în dragostea Sa față de *toți sfinții* este foarte departe de cea a lui Filimon? Să ne mulțumim numai cu mărturisirea despre ea? Nu; chiar dacă dragostea, despre care vorbim, s-a pierdut în Biserică, privită ca un întreg, totuși ea poate fi regăsită în mod personal printr-o profundă judecată de sine. O inimă zdrobită, care ea însăși are nevoie de îndurare, este de asemenea în stare să înțeleagă și

să prețuiască bogățiile dragostei lui Hristos, pentru ca apoi să le arate altora.

„Astfel încât comuniunea ta în credință să lucreze pentru cunoașterea oricărui bine care este în noi cu privire la Hristos” (versetul 6). Filimon era permanent în comuniune de credință cu apostolul Pavel. Credința era pentru amândoi punctul de plecare; prin ea aveau un subiect comun. Filimon găsea la Pavel o inimă neîmpărțită cu privire la Hristos Isus. Acesta este secretul dragostei frățești; ea decurge din comuniunea, pe care o avem cu Hristos. Pe de altă parte, apostolul recunoștea că inima largă a lui Filimon îi cuprindea pe toți sfinții, și adaugă: „Pentru că avem mare bucurie și mângâiere datorită dragostei tale, frate, fiindcă inimile sfinților au fost înviorate prin tine” (versetul 7).

Să observăm mereu, ce loc ocupă dragostea în această epistolă. Rezultatul activității lui Filimon în dragoste era, că inimile sfinților au fost înviorate. Are și dragostea noastră acest caracter? Răspândim noi pe drumul nostru în dăruire deplină pentru copiii lui Dumnezeu acest parfum al dragostei lui Hristos, care înviorează sufletele tuturor fraților noștri, îi încurajează și îi stimulează? Ar putea apostolul să zică despre fiecare dintre noi: „Inimile sfinților sunt înviorate prin tine, frate?”

„*Frate!*” Cât de mult iubesc acest cuvânt dulce, care exprimă atât de bine legătura vie, care ne cuprinde în Hristos și care exprimă caracterul comun al originii și țelului nostru. Aici este cu atât mai intim și iese cu atât mai mult în evidență, cu cât aici nu este însoțit, ca în altă parte, de un adjectiv, ca „preaiubit”. Înțeleg prin acest cuvânt simplu toată profunzimea sentimentelor inimii apostolului pentru Filimon.

Începând cu versetul 8 intrăm chiar în subiectul propriu-zis al epistolei: „De aceea, având multă îndrăzneală în Hristos să-ți poruncesc ce se cuvine, datorită dragostei, mai degrabă te rog, așa cum sunt, bătrânul Pavel, iar acum și întemnițat al lui Isus Hristos...” (versetele 8-9). Întâlnim aici două principii, ambele putând să producă ascultare. Primul este *autoritatea*. Tații și mamele îl cunosc bine; prin autoritatea lor îi fac pe copiii lor să asculte. Apostolul avea, cum am văzut mai sus, o autoritate, care îi dădea dreptul să ceară ascultare din partea credincioșilor. Era într-un totu liber să se folosească de acest drept față de Filimon. Dar renunță la dreptul său, pentru a da cale liberă dragostei. Dacă i-ar fi poruncit lui Filimon să reprimească pe sclavul său fugar, prin aceasta nu ar fi oferit un motiv înalt sentimentelor din inima fratelui său. Fără îndoială Filimon ar fi ascultat, dar această ascultare nu ar fi putut schimba nimic în ce privește sentimentul amar, pe care probabil îl avea față de sclavul ingrat și necredincios.

Al doilea principiu, care produce ascultare, este *dragostea*. Filimon, după cum am văzut, o cunoștea și o practica; dar apostolul încearcă să-l facă, în situația de față grea să acționeze în concordanță cu sentimentele sale pentru el. „Datorită dragostei, mai degrabă te rog.” Nimic nu produce la copiii lui Dumnezeu o purtare conformă cu sentimentele lui Hristos, precum face dragostea. Dacă autoritatea corespunzător naturii ei ia întotdeauna primul loc, dragostea îl ia întotdeauna pe ultimul. Pavel îl *roagă* pe Filimon. El, marele apostol al păgânilor, investit cu demnitatea unui trimis al lui Dumnezeu, el, a cărui viață L-a glorificat pe Hristos și cerea venerație și respect, vine la Filimon ca unul care se roagă. „Datorită dragostei, mai degrabă te rog”, zice el, „așa cum sunt, bătrânul Pavel, iar acum și întemnițat al lui Isus Hristos” (versetul 9). Nu un apostol, ci un bătrân, un întemnițat! Avem milă de un bătrân, ale cărui puteri dispar; cu plăcere îi servim ca sprijin. Avem milă pentru un întemnițat, cu toate că acesta de aici nu se considera întemnițat al oamenilor, ci al lui Isus Hristos. Apostolul uită demnitatea lui, se smerește în dragoste înaintea lui Filimon, și cu toate acestea toată epistola lui este un ajutor, un sprijin pe care îl acordă acestui slujitor credincios (fidel) al lui Dumnezeu. Acesta este felul prin care noi câștigăm inimile fraților noștri, și îi putem face capabil să

fie deja aici jos imaginea lui Hristos, prin aceea că în ei iau naștere sentimente care sunt în concordanță cu Cel care este blând și smerit cu inima.

Apostolul ajunge acum la dorința lui cu privire la Onisim. Aici ne impresionează un loc din Deuteronom: „Să nu dai înapoi stăpânului său pe robul care a scăpat la tine de la stăpânul său. Să locuiască la tine în mijlocul tău, în locul pe care și-l va alege într-una din porțile tale, unde i se va părea lui bine; să nu-l asuprești” (Deuteronom 23:15-16). Apostolul face aici deci exact contrariul a ceea ce porunca legea să se facă într-un astfel de caz. Onisim era un sclav dezertat, care a găsit adăpost la Pavel. Legea porunca, în aceste împrejurări, ca sclavul să rămână la cel care îl primise, fiindcă (sub premisa că inima omului este răutăcioasă și rea) nu vroia să ofere prilej de răzbunare, dorințelor și instinctelor crude ale stăpânului. Dar aici, apostolul zice: „Ți l-am trimis înapoi.” De ce această contradicție? Pentru că domnia harului a schimbat totul. Legea, opusul harului, nu putea presupune o natură nouă și nici revărsarea dragostei lui Dumnezeu în inima omului prin Duhul Sfânt. Sub har, toate relațiile s-au schimbat. Viața nouă în creștinul credincios cunoaște dragostea și poate s-o practice. Apostolul însuși, atât de plin de dragoste, a putut să constate această dragoste la Onisim, sclavul convertit, care se dedicase lui în întregime; el a cunoscut-o în comportarea lui Filimon, a cărui dragoste a înviorat inimile sfinților. Prin viața divină se formase astfel o legătură între apostol, Filimon și Onisim. De aceea Pavel putea să se bazeze pe această dragoste la alții, și dragostea lui era plină de încredere: ea credea totul și spera totul. Cum ar fi putut el să pună la îndoială dragostea din inima lui Filimon? Cum să nu acționeze el după acest principiu nou, și nu după lege, față de acest credincios slujitor al sfinților?

„Te rog pentru copilul meu, pe care l-am născut în lanțurile mele, pentru Onisim, odinioară nefolositor ție, dar acum folositor și ție și mie” (numele Onisim înseamnă „*folositor*”, și tot așa și în versetul 20: „Da, frate, eu să am folos de la tine în Domnul.”). Folosul, pe care vroia să-l aibă Pavel de la Filimon, consta în reprimirea lui Onisim, dar avea încredere așa de mare în dragostea lui Filimon, încât zice: „Pe care ți l-am trimis înapoi: pe el primește-l, care este inima mea” (versetul 12). Filimon înviorase inimile sfinților; prin aceea că dragostea lui căuta întotdeauna să le vină în ajutor, el îi încurajase, îi însuflețise, îi înveselise în diferitele lor nevoi. Apostolul nu îi cere același serviciu pentru el personal; nu se gândește la sine. Cu siguranță avea nevoie să fie înviorat, în închisoarea sa, prin mărturiile dragostei, pe care le-a primit din diferite părți, și care în general erau așa de rare pentru el, cel care își închinase viața lui Hristos, lucrării Sale și răscumpărăților Săi. Dar când îi vorbește lui Filimon, se gândește numai la Onisim. Pe acest sclav necredincios și fugar, apreciat în lumea de atunci nu mai mult decât o vită (dacă trecem cu vederea avantajele materiale pe care le putea avea de la un sclav) – pe el Pavel îl consideră ca pe inima lui, ca pe ce avea cel mai intim în sentimentele lui.

De ce? Deoarece în inima acestui om a luat naștere credința și pentru că apostolul fusese unealta pentru convertirea acestuia. Onisim devenise un copil al lui Dumnezeu și un copil al lui Pavel, pe care îl născuse în lanțurile lui. Legăturile naturale trecuseră total pe planul secund înapoia legăturilor spirituale. Onisim era un om nou. Apostolul zice mai departe: „Pe el primește-l, care este inima mea”, și: „înviorează-mi inima în Hristos”. El nu se îndoiește nici o clipă că Filimon va asculta de chemarea dragostei.

Nu este minunat să privim la dezvoltarea afecțiunilor creștinești într-un suflet? Învățăm să le cunoaștem într-un mod cu totul deosebit în această epistolă către Filimon. De am putea constata și la noi, unul la altul, roade asemănătoare ale vieții divine!

Apostolul continuă: „Eu vroiam să-l țin la mine ca să-mi slujească în locul tău în lanțurile Evangheliei; dar n-am dorit să fac nimic fără învoirea ta, pentru ca binele tău să nu fie ca de silă, ci de bunăvoie.” (versetele 13-14). Cât de deplin dispăre persoana lui Pavel! Cât de puțin încearcă să-și revendice drepturile și autoritatea lui! El, marele apostol, se așază, ca să zicem așa, la picioarele lui Filimon, pentru a primi dispoziții de la el. Aceasta este adevărata smerenie. Pentru noi, care nu avem nimic din această autoritate apostolică, nu ar trebui să ne fie greu să ne smerim. Ce loc ocupă dragostea în inima acestui om! El se așază mai prejos decât Filimon, chiar mai prejos decât Onisim, acest sclav nedemn, pentru ca să poată sluji și pe unul și pe celălalt. El știe, că ești obligat să te supui cerințelor lui, dar totodată știe și că prin aceasta nu se produce nimic în *inimă* și că numai o dragoste, care se smerește pe sine însuși poate trezi dragostea. Pavel vroia ca răspunsul la ceea ce îi propunea lui Filimon să nu fie urmarea constrângerii, ci un act al unei voințe bune și libere față de un sclav dezertat.

„Pentru că, poate pentru aceasta s-a despărțit de tine pentru un timp, ca să-l ai pentru totdeauna; de acum nu ca rob, ci mai presus de rob, ca frate preaiubit mai ales pentru mine și cu atât mai mult pentru tine, și în carne și în Domnul” (versetele 15-16). Cum întâlnim peste tot dragostea în această scurtă epistolă! Pavel vrea ca Filimon să-l aibă pe Onisim pentru totdeauna, atât în carne, cât în Domnul. Era o legătură naturală între un stăpân și sclavul lui, pentru că acesta din urmă făcea parte din casa stăpânului său; dar ce era această legătură carnală în comparație cu cea care îi făcea pe Filimon și pe Onisim frați în Hristos? Unul trebuia să-l posede pe celălalt, nu pentru un timp, ci pentru totdeauna. Dumnezeu a avut un scop: El a folosit necunoștința și lipsa de credincioșie a lui Onisim față de un stăpân bun, ca să-l aducă în contact cu Evanghelia și să-l convertească, și acum apostolul l-a trimis înapoi lui Filimon, pentru ca să se formeze între ei legături noi, pe care nici măcar moartea nu le putea distruge, legături eterne.

Dragi prieteni, nu uităm noi deseori în legăturile dintre noi importanța mare a acestor legături? Frații și surorile în Hristos stau deseori mai mult în relații unii cu alții pe baza prieteniei după carne, decât a unei comuniuni care a fost creată prin Duhul Sfânt între mădulele familiei lui Dumnezeu, între mădulele lui Hristos. Așa ceva nu ar trebui să aibă loc *niciodată*. Prin aceasta nicidecum să nu se spună, că dacă se găsește un suflet care crește în dragoste, în evlavie, în devotament pentru Hristos, în cunoștință și în supunere față de Cuvântul Său, nu se poate gusta în mod deosebit comuniunea cu acest suflet. Vedem aceasta în relațiile lui Hristos Însuși cu ucenicii Lui; o vedem și în această epistolă. Pavel era legat în mod deosebit de Filimon, pentru că el era un om foarte devotat și evlavios; dar în adunarea lui Dumnezeu trebuie să fim atenți împotriva legăturilor care iau naștere prin concordanța de simpatii, de educație sau de poziție socială, și cărora le-am putea da întâietate față de legăturile eterne în Domnul.

„Ca frate preaiubit.” Acest sclav devenise prin convertirea lui fratele preaiubit al lui Filimon, subiect al unei afecțiuni deosebite, așa cum era pentru Pavel. „Deci dacă mă consideri părtaș, primește-l ca pe mine”. Ce mișcător este acest cuvânt ale apostolului: dacă mă consideri *părtaș*! El îi dă lui Filimon primul loc, locul de cinste în tovărășie, și prețuiește afecțiunea lui așa de mult, că el ia de bunăvoie locul al doilea. Da, îl roagă să-l primească pe sclavul lui ca pe el însuși, pe apostol, știind foarte bine cum l-ar primi *pe el* Filimon. El acordă o valoare deosebit de mare caracterului produs de harul și de viața lui Dumnezeu în această ființă, altădată abjectă și degradată, și acordă aceeași valoare caracterului lui Filimon.

„Iar dacă te-a nedreptățit cumva sau îți datorează ceva, pune aceasta în contul meu” (versetul 18). Se vede din aceasta că Onisim era suspectat de a-l fi nedreptățit pe Filimon sau și-ar fi însușit ceva care

aparținea stăpânului său. „Eu, Pavel, am scris cu *propria* mână: *eu* voi plăti; ca să nu-ți spun că și tu îmi ești dator” (versetul 19). Ce impresionant sunt aceste cuvinte: „Am scris cu *propria* mea mână”! Apostolul a scris deseori cu propria lui mână, fie salutări, fie o întreagă epistolă, pentru a-i garanta și a-i autentifica conținutul. Aici își asumă solemn față de Filimon responsabilitatea pentru faptele pe care Onisim le-ar fi putut comite. Nu înseamnă aceasta prezentarea caracterului lui Hristos, care Și-a asumat față de Dumnezeu întreaga și deplină responsabilitate pentru faptele noastre? A plătit datoria noastră până la ultimul bănuț. Asemenea sentimente veneau la apostol dintr-o inimă care era în comuniune cu inima Domnului și care cunoștea valoarea jertfei Lui pentru ai Săi. El trăia așa de aproape de Mântuitorul, încât era capabil să prezinte însușirile Lui. Nu a făcut și Ștefan la fel când sub loviturile cu pietre ale dușmanilor lui Îl vedea pe Isus și vorbea ca El? Apostolul nu vrea să exercite nici o constrângere asupra lui Filimon și nu îi impune nimic, deoarece avea încredere în dragostea lui Filimon. El zice: „Ca să nu-ți spun că și tu îmi ești dator. Da, frate, eu să am folos de la tine în Domnul: înviorează-mi inima în Hristos! Ți-am scris încredințat de ascultarea ta, știind că vei face și mai mult decât ce spun. Dar totodată pregătește-mi și un loc de găzduire, pentru că sper că, prin rugăciunile voastre, vă voi fi dăruit” (versetele 20-22).

Înainte de a încheia, doresc să mai pun o întrebare. Noi toți suntem convinși că Filimon a ascultat ce i-a scris apostolul. De ce? Epistola însăși nu ne informează cu nimic în privința aceasta, și totuși știm, că așa a fost. De ce știm aceasta, sau pe ce se bazează concluzia noastră? Noi ne scoatem siguranța din existența *dragostei*, și în privința aceasta nu avem nici cea mai mică îndoială. Cum ar fi posibil aceasta, când vedem acești trei bărbați: pe apostol cu o inimă arzând de dragoste, pe Filimon, plin de dragoste, și Onisim, care slujea pe Pavel în dragoste, așa cum un fiu slujește tatălui său, și prin aceasta a fost de acord să se înapoieze la Filimon, pentru a-și relua jugul, dacă stăpânul lui ar fi hotărât așa. Da, este total imposibil, să se dea un alt răspuns. Filimon l-a ascultat pe apostol, pentru că îi înfășura această legătură a dragostei. Relațiile noastre personale unul cu altul nu au alt secret: comportarea noastră personală trebuie să fie condusă *numai de dragoste*. Acolo unde ea lipsește, este decădere morală iremediabilă; acolo unde ea este slăbită, Hristos este dezonorat și mărturia noastră își pierde valoarea.

„Te salută Epaфра, împreună întemnițat cu mine în Hristos Isus, Marcu, Aristarh, Dima, Luca, împreună-lucrători cu mine. Harul Domnului nostru Isus Hristos fie cu duhul vostru!” În locurile, în care Epaфра este amintit, el are ori caracterul unui rob al lui Isus Hristos, ori al unui tovarăș de temniță al apostolului. Marcu fusese restaurat, după ce cauzase despărțirea lui Pavel și Barnaba; el era tovarășul de lucrare al apostolului, ca și Aristarh și Luca. Luca, doctorul preaiubit, a slujit pe apostol aproape în toate călătoriile sale misionare. De la el avem evanghelia minunată despre caracterul uman al Mântuitorului. Dima, care este amintit împreună cu Luca și în epistola către Coloseni, cu regret a sfârșit rău: „Dima”, zice Pavel, „m-a părăsit, iubind veacul de acum” (2 Timotei 4:10). Ce sfârșit pentru un tovarăș de lucrare al apostolului! A ajuns să iubească din nou lumea și a părăsit mărturia apostolului Pavel, întemnițat al lui Isus Hristos. Nu este aceasta un serios avertisment pentru noi? Mărturia Domnului este incomparabilă cu dragostea pentru lume. Dacă această slujire cere renunțare, pe de altă parte ea este însoțită de binecuvântări atât de bogate și de promisiuni atât de prețioase, că numai o nechibzuință incalificabilă o poate părăsi. Puterea pentru a umbla în această slujire crește pe măsură ce înaintezi în ea, și învierea spirituală se reînnoiește până la capăt, prin aceea că inima se ocupă cu Hristos, cu Persoana Sa, cu bogățiile de nepătruns ale lui Hristos, cu ale *dragostei* însăși, în frumusețea ei proaspătă, strălucitoare și sublimă.

Dima părăsise această cale. Harul Domnului nostru Isus Hristos să ne păstreze pe ea! El să fie cu duhul nostru! Amin.